

Små söta ord

Av Inga-Lill Andersson sossellill@hotmail.com

Cina gick varje dag och tvådde sina händer. Vad skulle hon göra och ingen kunde hon prata med. När hon passerade kyrkan på sin högra sida nändes hon inte ens titta upp, ifall hon skulle med sin blick avslöja sin belägenhet. Hon *bad till Gud om nåd* för sitt oförstånd då hon lyssnade på drängens söta ord och följde med till rännnet. Hon hade kvardröjt lite efter mjölkningen och där gick den nye starke drängen och kom i språk med henne. Hon sa att hon frös och det var inte riktig vår ännu, så han höll sin breda arm runt henne. Hon kunde känna sitt hjärta slå lite hårdare men var lite försiktigt rädd och nändes inte besvara hans närmanden. Men när han *lockade med söta ord* att de bara skulle sitta och prata på rännnet, som var ett lite varmare ställe än i draget där de stod nu, så skakade hon av sig misstro och följde med. Hon hade allt talat med honom tidigare, men nu var det ett tag sedan de skrattat ihop sig. Alla kallade henne för Cina men inte drängen, nej han sa alltid lilla Äppelkatta. Kinderna på henne var röda och ganska så runda, så han tyckte de såg ut som friska äpplen. Hon tyckte om att se på hans mörka ögon och plirande blick. De satt på rännnet en stund, men till slut sa han att han skulle ut och sköta hästen, och ville bara ha en liten *rännepuss* först. Hon tyckte att det var han värd, när han hållit henne varm. Han tryckte sig närmare och hon kände sig till slut lite fångslad och bad honom att låta bli, så de kunde gå. Men då hade han redan börjat ta på hennes kläder och till slut låg hon i det årgamla höet, men vågade inte knysta. Han pekade på henne att knipa igen munnen och hon vågade inte annat, mot en så stor och stärker karl. Han slet av sig kläderna nedtill och spände upp hennes kjortel, så att hennes stickade hosor syntes. Han viskade *lugnande söta små ord* till henne. ”Gullkind, äppelkatta detta ska gå fort och du behöver inte oroa dig. Hon kände sig förlamad när hon hörde någon som ropade utanför ladugården. Efteråt sa han att detta var deras egna lilla hemlighet och hon fick inget säga, för då skulle hon få sitta på horpallen i kyrkan. Nä, hon lovade dyrt och heligt, medan tårarna droppade på hennes liv. Hon samlade ihop sig, men då hade han redan halkat nedför stängen till rännnet och hon smet ut. Hon smet in i pigstugan och låtsades plocka bland hårlössen och slängde med sitt långa hår. Varje dag såg hon drängen på håll och låtsades inte om honom. Hon ville aldrig vara med honom igen. Hon grät sig till sömns på kvällarna och bad Gud förlåta henne. När månader gått och hon anade vad som komma skulle, då hon fick släppa ut bandet på kjorteln, bannade hon sig och bad flera gånger till Gud varje dag. Folket på gården tyckte att hon blivit så elak och näsvis och svarade knappt på tilltal. De skulle bara veta vad hon varit med om *efter söta små ord*. En dag kom hon nära drängen och berättade att han nog gjort henne med smått. Han sa ingenting och tittade ner i lagårdsbacken innan han drog iväg med hästen. Dagen efter fick hon höra att drängen måst sticka iväg till mor sin, som var gammal och sjuk i Vargöhna. Cina förstod att de kunde ha med hennes tillstånd att göra, men kunde bara be i det tysta. Hon bad även för drängens saliga mor. Hon hade nu tänkt att föda sitt barn och lämna det till Änglamakerskan i Malöja socken. Änglamakerskor gjorde änglar av de nyfödda oäkta barnen till fattiga ensamstående kvinnor och gav barnet opium med kärlek så att de höll tyst. Hon tog reda på var kvinnan fanns, men talade inte med någon om sina tankar. Hon tänkte att hon kunde sätta sig framför kyrkan och tigga ihop pengarna. Ny dräng kom genast till gården och ingen talade längre om den gamle drängen. Till slut anade hon att hon nog sett sin dräng för sista gången. Hon vågade inte gå hem till sina föräldrar längre, för mamman anade och sände oroliga blickar på hennes mage när hon besökte, och pappan Erk den gamle lutade sig. Så hon slutade med sina hembesök. De andra kvinnfolken tisslade och tasslade bakom hennes rygg och hon förstod vad de sa när hon kom fram och de talade menande om ungar som fötts i lönndom. Nu var hon mer eller mindre livrädd och visste inte hur detta skulle sluta. När hon tagit i extra mycket en dag vid

höstslakten, så kände hon som ett hugg i ryggen. Hon slutade genast och tog sig med handen mot rygglutet och då kom nästa stora hugg. På natten innan hade hon känt småsmärtor, men inte haft tid att bry sig om dem. Nu förstod hon att det var nära och tog sig småspringande en bit bort på vägen och en kniv hade hon fått med sig. Det sköt som blixnar i henne, men hon gick och gick för att komma så långt bort som möjligt. Till slut var hon så långt bort mot Lixtorp och alldeles allena att hon kunde lägga sig bakom en dunge vid en stengärdesgård och efter en inte så långan tid föddes barnet. Cina var så rädd och medtagen att hon snabbt stötte kniven i den lilles hals och inget hördes från barnet. Hon bannade och förbannade alla små söta ord hon hört från drängen och lovade sig själv och Gud att *akta sig för små söta ord*. Hon stirrade med uppspärrade ögon och kände hur yr hon blev. Hon kastade kniv och dolde den lilles kropp bakom diket med mossa och löv. Cina var så rädd att någon sett eller följt efter henne, men endast granars sus hördes och på avstånd grannens tupp. Hon gick tillbaka till gården på och sa att hon spytt och att hon mådde dåligt, så hon tog sig till pigkammaren och sjönk ner i utdragssoffan. Nu började alla händelser komma till henne och hon grät som hon aldrig gjort förut. Det dröjde bara någon dag så hade kniven och den lille hittats av en räv som kom farandes full med blod i pälsen. Cina hade fått utstå smälek och hånfulla ord om mord i skogen och illande gästare. Ryktena spreds till prästen som bett att få tala med henne och där hade hon bekänt när han hotat henne med Gudastraff. Hon fick sitta i skamstocken utanför kyrkan på dagen när folk drogs dit och under mässan på horpallen och om natten satt hon i i det kalla häktet. Hennes tårar var slut och hon hade inga ord längre att be med. Domen blev hård, men hon hade redan försonats med Gud och visade ingen ångest. 17 november 1762 avrättades Cina från Gärdhems socken och alla var närvarande och såg hennes stumma likbleka ansikte, när bilan föll. Ett bål hade tillretts och kroppen kastades på bålet och hela trakten glödde i senhöstens rödaste färger.

Upphärad. 1762-11-17. Catharina Erichsdotter. Artorp.

Dödsorsak: Aflivad för barnamord.

Övrigt 1: .. födde sitt barn och skar det med knif i halsen och kastade det inom en gärdesgård som var wid vägen.

<http://www.slaktdata.org>

En annan barnamörderska vid namn Brita Christina Wanselius har fått sina tankar i ett skillingatryck.

O, du milde Gud,
det brott förlåt,
Vartill mig satan ledde!
Den onde fiendens försåt,
Mig detta fall beredde.
Jag nu det ser,
han förde mig
Med list uppå fördärvets stig,
För att min själ bortröva.

Vad gjorde mig det späda barn,
Att jag det skulle döda?
Snärd i svarta Andens garn,
Begick jag brottets snöda.
Mig Mammon till det steget bragt.
Att jag en mordisk hand har lagt,
På ett oskyldigt väsen.

Hans Andersson. Skillingatryck om brott och straff 1708 – 1937. Uppsala. 2006.